

Christus' opstanding uit de doden

Riemer Roukema

Verschenen in *Confessioneel* 17 april 2014; *Geandewei* 17 april 2014; *Gezamenlijk Kerkblad voor Drenthe, Overijssel en Flevoland* 19 april 2014

Wat de kerk met Pasen viert, is duidelijk: dat Jezus op de derde dag na zijn kruisiging weer uit het graf is opgestaan. Talloze Paasliederen bezingen dat Jezus leeft, ook al was hij gestorven. Omdat hij de dood heeft overwonnen, is hij er nog steeds voor ons. Hij mag aangeroepen worden in het vertrouwen dat hij ons te hulp wil komen en nabij wil zijn. Omdat hij leeft, was zijn dood niet zinloos maar heeft God daarin laten zien hoe ver hij in zijn Zoon in onze wereld heeft willen afdalen. In verschillende toonaarden vertellen de evangeliën en de brieven van de apostelen dat Jezus' dood gold als offer en losgeld, tot vergeving van zonden (bijv. Matteüs 20:28; 26:28). Pasen betekent: als gelovigen hoeven we het niet te doen met een dierbare herinnering aan die smadelijk gekruisigde, charismatische leraar en wonderdoener uit Nazaret, want hij is veel meer dan dat. In hem heeft God zich laten kennen, en ten diepste is het God die hem uit de dood heeft opgewekt. Daarom hoeven ook wij de dood niet te vrezen.

Een van de oudste getuigenissen daarover staat in 1 Korintiërs 15:1-8. Paulus geeft daar een korte samenvatting van het evangelie dat aan hem is overgeleverd en dat hij zelf verkondigde. Van Jezus' opwekking uit het graf en zijn verschijningen somt hij een aantal getuigen op, tot wie hij ook zichzelf rekent. Uit alles blijkt dat het evangelie van Pasen nooit verder verteld zou zijn, als Jezus' eerste volgelingen niet hadden ervaren dat hun Meester er weer was; anders dan voor zijn dood, soms eerst moeilijk herkenbaar, maar uiteindelijk toch heel reëel.

Dit viert de kerk met Pasen. Maar het is geen geheim dat het Paasevangelie voor tal van kritische gelovigen niet zozeer een blijde boodschap is, als wel een probleem. Want we weten allemaal dat doden normaal gesproken niet weer levend worden. Goed, in de evangeliën staan een paar verhalen over Jezus die gestorvenen weer opwekt, maar dat is lang geleden – en is dat wel echt gebeurd? Afrikaanse studenten vertelden mij dat in hun landen 'opstanding uit de dood' helemaal niet moeilijk te geloven is omdat de doden toch al blijven leven en zelfs de lijken niet helemaal dood zijn. Maar dat staat toch ver van de meeste Europeanen af.

In de moderne tijd is vaak geprobeerd dit probleem op te lossen. Men zegt dan dat Jezus' leerlingen collectieve visioenen van hun overleden Heer hebben gehad en zo tot de overtuiging kwamen dat hij weer leefde. Zijn lichaam was dan in het graf blijven liggen. Of: men zegt dat Jezus gewoon dood was gebleven, maar dat zijn volgelingen zich zijn goede woorden en daden hebben herinnerd en hiervan hebben getuigd. Zo zou Jezus *als het ware* weer tot leven zijn gekomen dankzij de getuigenissen van zijn leerlingen. Soms geeft men 'eerlijk' toe dat Jezus' lichaam uit het graf is verwijderd, om de indruk te wekken dat hij uit de dood was opgestaan. Er zijn ook predikanten die het opstandingsevangelie beschouwen als een mooi, krachtig verhaal, dat in de lijn ligt van de oudtestamentische verhalen van verlossing van Israël. Ze geloven eigenlijk niet dat er met de dode Jezus concreet iets wonderlijks is gebeurd. Het gerucht dat Jezus' lichaam door zijn leerlingen was gestolen (Matteüs 28:11-15) zou dan best de historische waarheid kunnen zijn.

De rationalist in mij kan zulke verklaringen wel volgen, maar mijn bezwaar ertegen is dat ze niet het geloof van de kerk vormen. Ik weet wel dat in de oudste getuigenissen Jezus' opstanding niet wordt voorgesteld als de reanimatie van zijn lijk. Zijn opstandingslichaam was anders, 'geestelijk' zou Paulus zeggen (1 Korintiërs 15:44). Maar ik zou mijzelf oneerlijk vinden als ik met Pasen *voor de vorm* Jezus' opstanding zou verkondigen, en ten diepste zou denken dat Jezus' lichaam in het graf was blijven liggen of daaruit was verwijderd. Ik geloof ook niet dat, als het echt zo gegaan zou zijn, het goede nieuws over Jezus zoveel mensen zou hebben overtuigd. En zou ik 'eerlijk' vertellen dat Jezus eigenlijk in de woorden

en daden van zijn leerlingen is opgestaan, dan zou ik voor mijn besef verraad plegen aan de Bijbelteksten.

Kerkvaders uit de vierde eeuw hadden al een antwoord op de vraag, hoe kritische mensen toch deel kunnen krijgen aan het evangelie. Hun antwoord moet protestantse christenen bekend voorkomen. Het luidde: 'door het geloof alleen'. Het Paasevangelie vraagt om de deemoed van het geloof. Langs die weg wordt het een bron van onuitsprekelijke vreugde.